

Hoogstamboomgaard

ACHTERGROND

Al vele eeuwen wordt in Nederland fruit geteeld in hoogstamboomgaarden. Van een hoogstamfruitboom spreek je als de eerste zijtakken van een fruitboom als kers, pruim, peer of appel vanaf 180 centimeter hoogte uit de stam groeien. Aanvankelijk vond je ze vooral bij kloosters, kastelen en landgoederen. Eind 19de eeuw begon een grote uitbreiding aan fruitboomgaarden. Een groot voordeel van het hoogstamfruit is dat dieren er onder kunnen grazen. Vanaf 1950 is het areaal aan hoogstamboomgaarden flink achteruit gegaan, vanwege de opkomst van de moderne fruitteelt (laagstam).

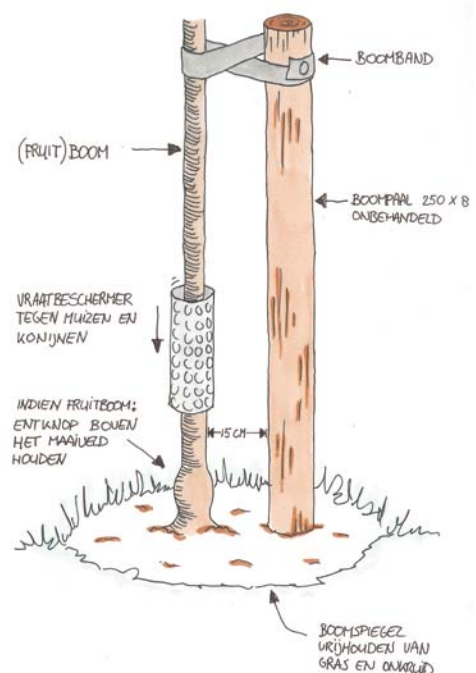
Hoogstamboomgaarden hebben een grote landschapelijke en ecologische waarde. Ze leveren nestgelegenheid aan allerlei vogels. De steenuil broedt graag in holle takken van fruitbomen. Van de bloesems profiteren weer bijen. Een meidoornhaag als windsingel om de boomgaard vergroot de natuurwaarde van de boomgaard. Net als een takkenril en houtstapel biedt het een schuilplaats aan vogels, amfibieën en kleine zoogdieren zoals egels.

AANLEG

- Het aanplanten van een boomgaard kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.
- Voor de aanplant van een boomgaard wordt vaak gekozen voor oude rassen van hoogstam fruitbomen met de maatvoering 8-10 cm omtrek. Oude rassen zijn vaak minder ziektegevoelig. Bestrijdingsmiddelen zijn niet nodig.
- Hoogstambomen kunnen meer dan 10 meter hoog en breed worden. Het is daarom belangrijk bij aanplant de fruitbomen op ruime afstand van elkaar te planten.
- Plant daarom appelbomen minstens 10 meter uit elkaar, peren en kersen 8 meter en pruimen 6 meter uit elkaar.
- Voor het planten is een ruim plantgat noodzakelijk waarin de wortels zich wijd kunnen uitspreiden. Het plantgat moet daarom een afmeting hebben van 70x70x70 cm. Spit na het graven de bodem van het plantgat los.
- Plaats daarna een boompaal van onbehandeld hout naast de boom (maat 250 cm lang en doorsnede van 8 cm) op ongeveer 15 cm van de boom, aan de kant van de heersende windrichting (dit is meestal het zuidwes-



Hoogstamboomgaard met heg



Aanplant fruitboom

ten), waar u de jonge boom met een brede band aan bevestigd.

- U kunt nu het plantgat weer dichtgooien. Pas indien nodig bodemverbetering toe door bijvoorbeeld potgrond te mengen met de grond uit het plantgat.
- Als er vee in de boomgaard graast, vergeet dan niet de bomen goed te beschermen door ze ruim uit te rasteren of een boombeschermer te plaatsen.
- Geef de jonge aanplant met name de eerste twee jaar na aanplant voldoende water in droge perioden.

BEHEER

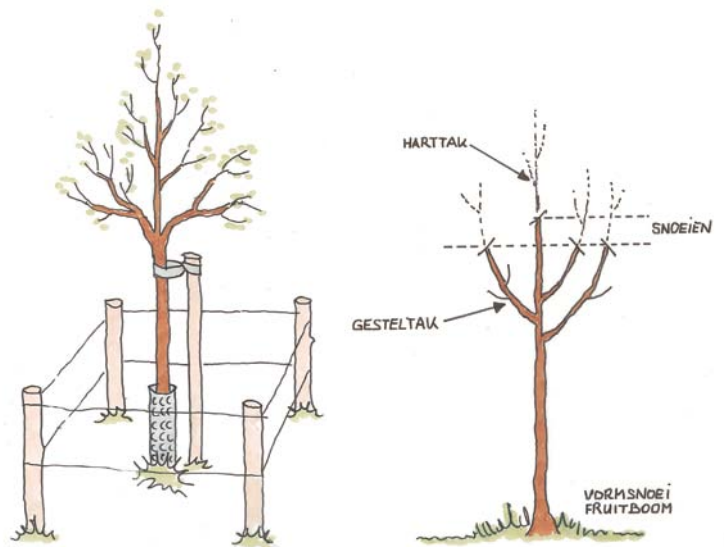
Het snoeien van fruitbomen wordt al eeuwen toegepast. Het snoeien van de fruitboom in de jeugdfase wordt de vormsnoei genoemd. De vormsnoei wordt gedaan om te zorgen voor een bepaald model. Wanneer dat model is bereikt volgt de onderhoudssnoei. Ook kunnen fruitbomen op verschillende manieren gesnoeid worden. Bijvoorbeeld met als doel productie of als doel het landschappelijk beeld.

Vormsnoei

De vormsnoei is vooral belangrijk bij de jonge bomen. Elke soort heeft zijn eigen specifieke vorm. Bij de appel wordt over het algemeen een bolvorm aangehouden zonder harttak. Peren vormen van nature meer een kroon met een harttak. Deze kroon krijgt meer een piramidale vorm. Nadat de fruitboom is aangeplant is het belangrijk direct de eerste vormsnoei toe te passen. Uit het gestel worden vaak niet meer dan 4 gesteltakken aangehouden, de overige takken kunnen worden weggesnoeid. Afhankelijk van de soort kunt u kiezen voor het behouden of weghalen van de harttak.

Onderhoudssnoei

Fruitbomen kunnen het best jaarlijks gesnoeid worden. Het gaat daarbij om vervanging van minder vitaal, afgedragen vruchthout, het verwijderen van ziek hout en het verwijderen van verkeerd geplaatste nieuw scheuten. In een regelmatig onderhouden, vitale hoogstamfruitboom zullen elk jaar nieuwe scheuten ontstaan. Een deel kan worden gehandhaafd en gebruikt als nieuwe vruchttakken. Een ander deel zal worden verwijderd omdat het schaduw geeft voor bestaande vruchttakken of omdat het te steil staat. Aan steil hout groeien meestal weinig vruchten.



Fruitboom met raster

Vormsnoei fruitboom



Hoogstamboomgaard

Opdrachtgever

Gemeente Oude IJsselstreek

Postadres

Postbus 42, 7080 AA Gendringen

Bezoekadres

Staringstraat 25, 7081 BN Gendringen

T (0315) 292 292

F (0315) 292 293

E info@oude-ijsselstreek.nl

W www.oude-ijsselstreek.nl